

مقدمات مدیریت آموزشی

تالیف: دکتر علی علاقه‌بند

سازمان و مدیریت: سازمان هنگامی پدید می‌آید که عده‌ای از افراد هدف مشترکی داشته باشند بتوانند با یکدیگر ارتباط برقرار کنند مایل باشند که برای نیل به آن هدف همکاری نمایند.

تعریف سازمان

سازمان عبارت است از هماهنگی معقول عده‌ای از افراد که از طریق تقسیم وظایف و برقراری روابط منظم و منطقی برای تحقق هدف مشترکی بطور پیوسته فعالیت می‌کنند.

نظام همکاری میان افراد در صورتی که به اقتضای شرایط زندگی اجتماعی و بطور خودجوش پدید آید سازمان اجتماعی و در صورتی که از روی قصد و هدف آگاهانه به وجود آید سازمان رسمی نامیده می‌شود...

فصوصیات مشترک سازمان ها

۱_ سازمان ها هدف دارند یعنی برای دستیابی به مقاصد معینی به وجود می آیند
۲_ سازمان ها از ترکیب اجتماعی افرادی که به صورت گروهی همکاری می کنند تشکیل میشود.

۳_ سازمان ها بطور پیوسته و مستمر عمل میکنند

۴_ سازمان ها فعالیت های خود را از راه تفکیک وظایف و از روی برنامه و با استفاده از منابع مالی و مادی و دانش و فن و ابزار انجام می دهند.

۵_ سازمان ها بعنوان واحد های یکپارچه فعالیت های منظم و سافتمند و کار خود را بطور عقلانی و منطقی هماهنگ و هدایت میکنند.

تعریف مدیریت

مدیریت فن و هنری قدیمی است در گذشته های دور عمدتاً به وسیله سلاطین وزیران رومانیون و فرماندهان نظامی و در گذشته های نزدیک توسط مدیران تجاری و دولتی بکار می آمد.

مدیریت از دیدگاه بزرگان علم مدیریت

مدیریت عبارتست از:

۱_ هنر انجام دادن کار به وسیله دیگران (فالت ۱۹۲۴)

۲_ فراگرد هماهنگ سازی فعالیت های فردی و گروهی برای تحقق هدف های گروهی (دانلی و همکاران ۱۹۷۱)

۳_ ایجاد محیطی موثر برای افرادی که در گروه های رسمی سازمانی فعالیت می کنند (کونتز و اودانل ۱۹۷۲)

۴_ کار کردن با و به وسیله افراد و گروه ها برای تحقق هدف های سازمانی (هرسی و بلانپارد ۱۹۷۲)

۵_ هماهنگ سازی منابع انسانی و مادی در جهت تحقق هدف ها (کاست و رزنویگ ۱۹۷۴)

۶_ فراگرد تصمیم گیری و برنامه ریزی و سازمان دهی و رهبری و کنترل منابع انسانی مالی و مادی و اطلاعاتی سازمان بمنظور تحقق اثر بخش و کارآمد هدف های ان (گریفین ۱۹۸۷)

کارکردهای مدیریت

کارکرد های مدیریت به صورت های متفاوتی طبقه بندی شده اند. این تفاوت ها معمولاً ناشی از میزان اهمیت کارکرد های در نزد صاحب نظران است یا غالباً ناشی از اصطلاحات مقتضی است که برای توصیف آنها بکار برده میشود.

نخستین بار هنری فایول مدیریت را به کار کرد های پنبگانه زیر تفلیک و تعریف کرد:

- ۱_ برنامه ریزی: یعنی پیش نگری و تدارکات وسایل برای عملیات آینده
- ۲_ سازمان دهی: یعنی ترکیب و تفصیص افراد و منابع دیگر بمنظور انجام کار
- ۳_ فرماندهی: یعنی هدایت و جهت دهی افراد در انجام دادن کار
- ۴_ هماهنگی: یعنی وحدت و یگانگی بفشیدن به همه کوشش ها و فعالیت ها
- ۵_ کنترل (نظارت): یعنی رسیدگی به اینکه آیا کلیه امور و فعالیت ها مطابق با مقررات و دستورات صورت میگیرند یا نه.

در کتابهای درسی غالباً از اصطلاح سافتگی ((p o s d c o r b)) برای معرفی وظایف مدیریت استفاده میشود. این اصطلاح از ترکیب سر کلمه ا_

- ۱_ **planning** برنامه ریزی
  - ۲_ **organizing** سازمان دهی
  - ۳_ **commanding** فرماندهی
  - ۴_ **coordinating** هماهنگی
  - ۵_ **controlling** کنترل (نظارت)
  - ۶_ **staffing** کارگزینی
  - ۷_ **reporting** گزارش دهی (ارتباط)
  - ۸_ **budgetting** بودجه بندی
- به زبان انگلیسی ساخته شده است.

امروزه در اغلب کتابهای درسی کاردهای مدیریت به ا_ برنامه ریزی
۲_ سازمان دهی (۳_ هدایت) رهبری (5_leading_ کنترل (نظارت)
تفلیک میشود.